

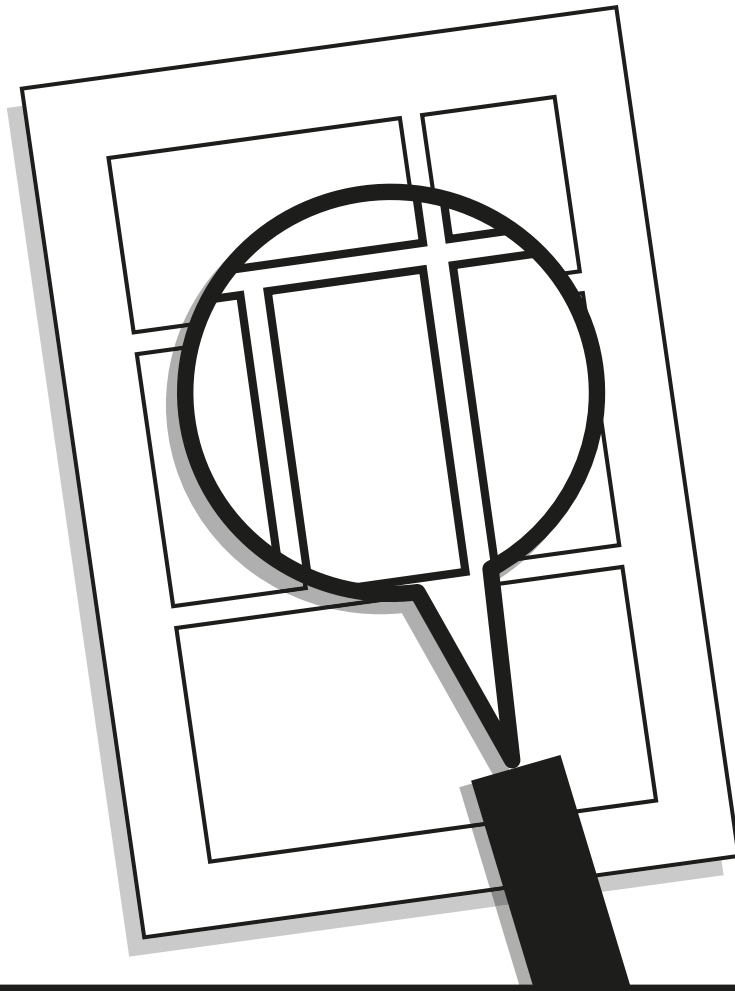
COM ESTUDIAR EL CÒMIC

UNA INTRODUCCIÓ GRÀFICA A L'ESTUDI
ACADÈMIC DE LA HISTORIETA

ENRIQUE DEL REY CABERO, MICHAEL GOODRUM
& JOSEAN MORLESÍN MELLADO

PRÒLEG D'ÁLVARO PONS

COM ESTUDIAR EL CÒMIC

UNA INTRODUCCIÓ GRÀFICA A L'ESTUDI ACADÈMIC DE LA HISTORIETA

**ENRIQUE DEL REY CABERO, MICHAEL GOODRUM
& JOSEAN MORLESÍN MELLADO**

PRÒLEG D'ÁLVARO PONS

Com estudiar el còmic. Una introducció gràfica a l'estudi acadèmic de la historieta

Textos d'Enrique del Rey Cabero i Michael Goodrum

Dibuixos i disseny de Josean Morlesín Mellado

Pròleg d'Álvaro Pons

Publicat en 2023 per Publicacions de la Universitat de València

Publicat originalment per Oxford Comics Network, xarxa d'investigació pertanyent a TORCH The Oxford Research Centre in the Humanities, en la Universitat d'Oxford.

Oxford Comics Network: <https://www.torch.ox.ac.uk/comics>

Twitter: @TORCHComicsOx

Facebook: <https://m.facebook.com/TORCHComics/>

TORCH The Oxford Research Centre in the Humanities:

<https://www.torch.ox.ac.uk>

Twitter: @TORCHOXford

Facebook: <https://m.facebook.com/TORCHOXford>

Esta guia i el seu contingut es publiquen sota la següent Llicència Creative Commons: Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 4.0 Internacional (CC BY-NC-ND 4.0)

ISBN Paper: 978-84-9133-599-3

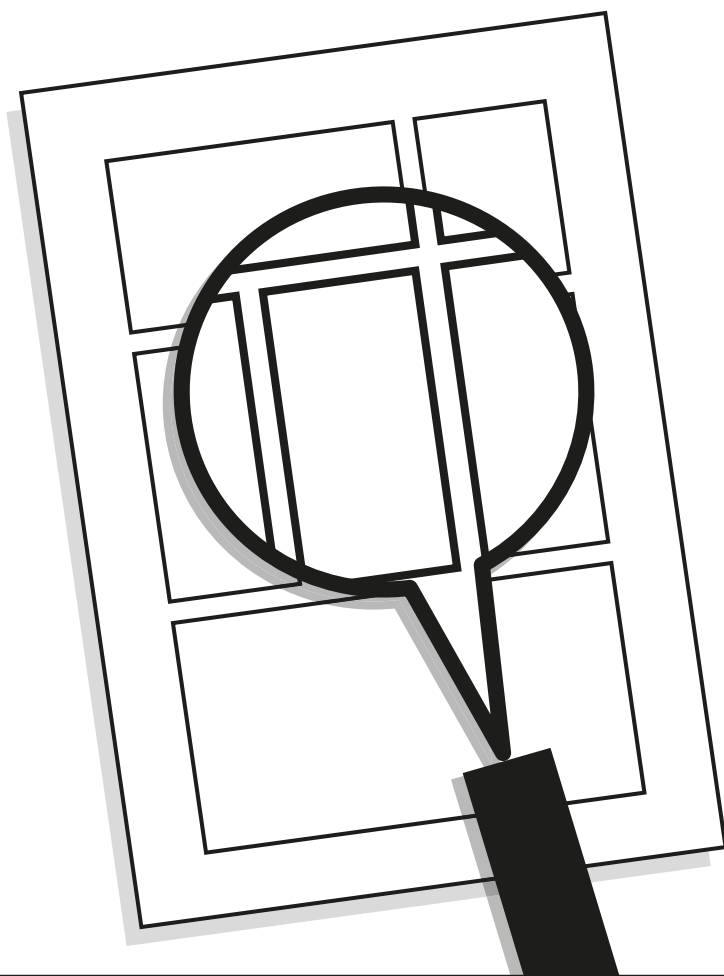
ISBN PDF: 978-84-9133-600-6

<http://dx.doi.org/10.7203/PUV-OA-600-6>

Depòsit legal: V-2441-2023

Impremta: Safekat

Amb la col·laboració de la Càtedra de Estudios del Cómic Fundación SM-Universitat de València i la Càtedra ECC-UAH de Investigación y Cultura del Cómic

Agraïments:

Els autors agraeixen a Noelia Ibarra la revisió que va fer d'aquesta guia abans de ser publicada.

ÍNDEX

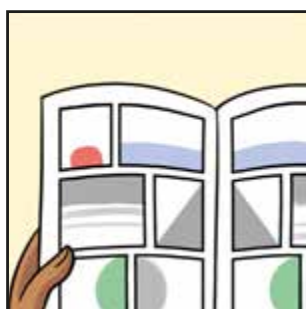
5 **PRÒLEG**

7 **INTRODUCCIÓ**

8 **CÒMIC VS
NOVEL·LA GRÀFICA**

10 **LLENGUATGE
DELS CÒMICS**

14 **PARAULES
I IMATGES**

18 **PRODUCCIÓ**

20 **PRINCIPALS
TRADICIONS
DEL CÒMIC**

24 **MÈTODES DE
DISTRIBUCIÓ**

28 **ENFOCAMENTS
D'ESTUDI DEL CÒMIC**

32 **LECTURES
RECOMANADES**

34 **UNA ENTREVISTA A
NICK SOUSANIS**

40 **SOBRE ELS AUTORS**

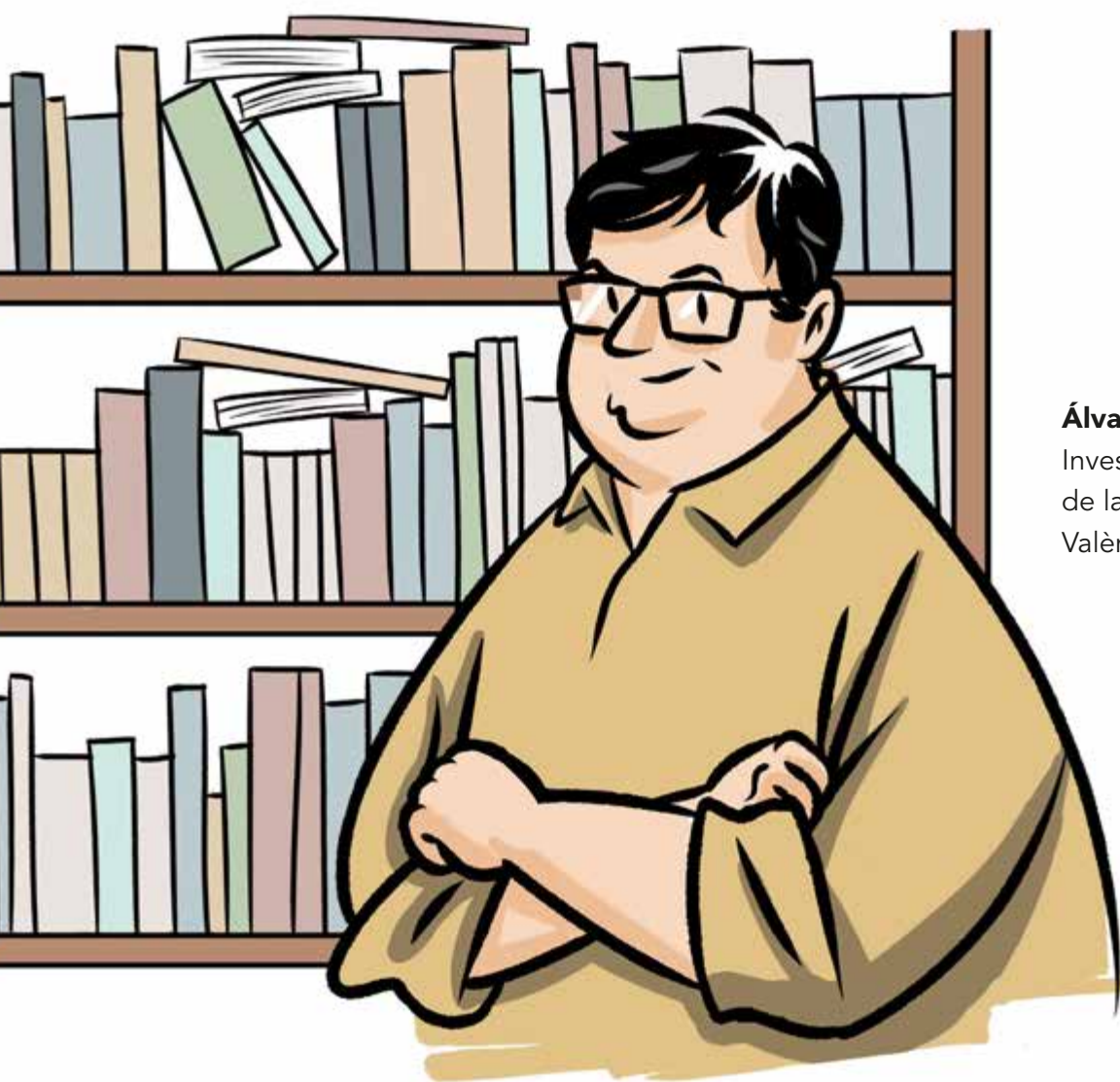
Estudiant el còmic

Els fets són clars i evidents: en els últims anys s'ha disparat l'interès per l'estudi del còmic en tots els àmbits educatius i d'investigació. Cada vegada són més els i les estudiants que trien la historieta com a tema dels seus treballs de fi de grau, màster o tesis doctorals, traslladant a l'espai acadèmic l'indubtable gir que l'apreciació del còmic ha tingut en la societat. Abandonats els prejudicis que s'acumulen com una frontera infranquejable, s'obri un immens camp de treball que, paradoxalment, pot resultar una muralla encara més alta i difícil de superar malgrat que es puga resumir en una minimalista qüestió: què estudiar? La pregunta no és fútil i la resposta no és senzilla: aquells i aquelles que s'acosten al còmic per al seu estudi trobaran un espai encara verge i per explorar, un avantatge gens menyspreable que ja volgueren per a si altres especialitats de les ciències i les humanitats, però també un problema complicat i espinós. Si bé és una certa que la crònica falta de bibliografia especialitzada s'està resolent ràpidament gràcies a l'aparició no sols d'importantes obres de referència, sinó fins i tot d'editorials i revistes especialitzades, existeix una dificultat, major si cap, en la falta d'experiència i de bagatge previ en la investigació en historieta de la qual emmalalteix l'Acadèmia. La por creativa a la fulla en blanc es tradueix per a l'estudiós en un abisme insondable quan creu que es mou per sòls movedissos i, sense l'empara dels fonaments creats per investigadors anteriors, sembla tasca impossible.

No obstant això, l'obra d'Enrique del Rey Cabero, Michael Goodrum i Josean Morlesín Mellado aconseguen fer desaparèixer d'una plomada tot por i dubte, recordant l'ingredient fonamental de la investigació: la passió per descobrir. Com bé demostren els autors, el vast camp de la historieta no és un amenaçador bosc ombrívol ple de paranys, sinó un autèntic paradís per explorar, ple d'apassionants oportunitats per al desenvolupament en quasi qualsevol camp del coneixement. El còmic es pot estudiar des de camps tan variats com la història de l'art, la semiòtica, la sociologia, la filologia o la didàctica, però el seu potencial no es deté en les àrees d'Humanitats. El còmic pot ser objecte d'estudi des del dret, l'economia, la medicina, la psicologia, l'arquitectura, la física, les matemàtiques, la química, la biologia o fins i tot les enginyeries no sols a través de les seues obres, sinó aportant un llenguatge d'un potencial sense límits per al 6 investigador. Com alguns estudiosos ja proposen, el còmic depassa la definició de mitjà i llenguatge per

a conformar-se com un sistema de comunicació que les ciències poden utilitzar en tota la seua extensió: l'exemple de Nick Sousanis, que va realitzar la seua tesi doctoral completament en còmic en l'àrea de la percepció, és només el primer pas d'un camí que obri increïbles possibilitats.

La guia que tenen a les mans compleix una doble funció indispensable: és útil, en tant dona les claus necessàries per a fer els primers passos als quals s'inicien en l'ardu però apassionant trajecte de la investigació. Però, sobretot, és motivadora, transmetent una passió contagiosa pel còmic que naix des de l'elecció del propi llenguatge del còmic com a transmissor de coneixements en l'àmbit acadèmic. Dues bases fonamentals sobre les quals construir la investigació en historieta que, estic convençut, animaran a moltes persones a indagar els meravellosos secrets del Nové Art.

Álvaro Pons

Investigador i professor
de la Universitat de
València

INTRODUCCIÓ

DE FET, SI ANALITZEM EL PÚBLIC DURANT BONA PART DEL SEGLE XX TROBEM UN LECTOR DE CÒMICS MÉS VARIAT EN

VOLS ESTUDIAR EL CÒMIC PERÒ NO ETÀS SEGUR DE PER ON COMENÇAR? EN AQUESTA GUIA EXPLOREM ALGUNS DELS PRINCIPALS ASPECTES A TINDRE EN COMPTE QUAN LLEGIM CÒMICS.

DES DE COM SÓN PRODUÏTS I LLEGITS FINS ALS DIFERENTS ACOSTAMENTS AL SEU ESTUDI.

DES DE LES TRADICIONS I ELS GÈNERES A TRAVÉS DEL MÓN FINS ALS SEUS MÈTODES DE DISTRIBUCIÓ.

SOBRE ELS AUTORS

Enrique del Rey Cabero és professor en la Universitat d'Alcalá, i membre de GILCO (Grup d'Investigació en Literatura Contemporània) i de la Càtedra ECC-UAH de Investigación y Cultura del Cómic. És autor *(Des)montando el libro. Del cómic multilineal al cómic objeto* (Servicio de Publicaciones de la Universidad de León, 2021) i ha publicat sobre còmics en revistes espanyoles i estrangeres com *Journal of Comics and Graphic Novels*, *Studies in Comics*, *The Comics Grid*, *Tebeosfera* o *CuCo. Cuadernos de Cómic* (de la qual forma part també del comitè editorial).

Michael Goodrum és professor d'Història moderna en la Universitat Canterbury Christ Church. És autor de *Superheroes and American Self Image* (Ashgate, 2016) i coautor, al costat de Philip Smith, de *Printing Terror* (MUP, 2021). Ha escrit sobre còmics en revistes com a *Gender & History*, *Social History and Literature Compass*, i ha coeditat els següents volums: *Firefly Revisited* (Rowman & Littlefield, 2015), *Gender and the Superhero Narrative* (UP Mississipí, 2018) i *Drawing the Past* vols. 1 i 2 (UP Mississipí, 2021/2022).

Josean Morlesín Mellado és professor de la Universitat del País Basc (UPV / EHU). Imparteix l'assignatura "Còmic" en la Facultat de Belles arts. Els seus treballs de recerca se centren en el camp del disseny de cobertes de llibres i ha col·laborat amb diverses entitats en projectes d'il·lustració i còmic. Col·labora amb el Grup Consolidat d'Investigació LAIDA (Literatura eta Identitatea) que pertany a la xarxa de Grups d'Investigació del Govern Basc (IT 1572-22) i de la Universitat del País Basc/Euskal Herriko Unibertsitatea (GIU 21/118).

Esta guia en forma de còmic, escrita i dibuixada per membres de la xarxa d'investigació Oxford Comics Network i publicada originalment per TORCH, el Centre d'Investigació d'Oxford en Humanitats (The Oxford Research Centre in the Humanities), cobreix els principals aspectes relacionats amb l'estudi dels còmics i les novel·les gràfiques.

